

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	de Teologie Greco-Catolică Cluj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică asistență socială

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KLR0022 ECLEZIOLOGIE						
2.2 Titularul activităților de curs	lect. dr. Simona Ștefana Zetea						
2.3 Titularul activităților de seminar	lect. dr. Simona Ștefana Zetea						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					8
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual	70				
3.8 Total ore pe semestru	126				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Cunoștințe teologice Abilități de cercetare

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> urmând principiile pedagogiei participative, cursul va avea uneori caracter interactiv, urmând a fi cel puțin parțial construit prin parteneriatul dascăl-studenți (prin dialog, dezbateri, împărtășirea rezultatelor unor lecturi sau reflecții)
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> studenții vor fi încurajați să contribuie la asimilarea și consolidarea conținuturilor construite sau prezentate la curs, prin lectură individuală, uneori ghidată, alteori liber aleasă (prin intermediul a diverse publicații de specialitate în format clasic sau electronic), prin urmărirea unor documentare, filme etc.; fiindcă tematica se pretează la aceasta, vor fi îndemnați să o aprofundeze și prin reflecții personale rezultatele documentării sau reflecției vor fi împărtășite în grupa de studiu în cadrul seminarului prin referate, discuții, dezbateri, prezentări în format power point și altele

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • înțelegerea și cunoașterea unor noțiuni și teme de eclezioologie • capacitatea de a opera creativ cu noțiunile asimilate în procesul de studiu • capacitatea de a trata în mod argumentat și independent o temă de eclezioologie • disponibilitatea în abordarea aspectelor teoretice și practice ale disciplinei • cunoașterea și înțelegerea importanței studiilor teologice în viața eclezială și socială • asumarea de roluri și inițiative orientate spre punerea în practică a valorilor asimilate la curs și seminar • participarea la propria dezvoltare profesională • deprinderi de cercetare în domeniul teologiei
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • abilitatea de a comunica eficace, oral și în scris (de a asculta și înțelege, de a avea un discurs clar și coerent, de a persuadea, de a socializa) • abilitatea de a lucra individual, în chip responsabil și profesionist • abilitatea de a munci în echipă, respectând alteritatea • aptitudinea de a fi adaptabil, flexibil, deschis la nou; abilități de management al timpului • abilități de utilizare a tehnologiei informației și comunicării

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • asimilarea unor noțiuni și teme de eclezioologie (v. conținuturi) și dobândirea capacității de a opera critic cu ele
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • înțelegerea evoluției istorice a reflecției eclezioologice și abordării actuale a tematicii aferente în Biserica catolică • însușirea unui limbaj specific domeniului, a pricipiilor și metodelor disciplinei • încurajarea studenților spre a reflecta pe marginea temelor studiate, corelându-le cu probleme concrete • dobândirea sau consolidarea unor deprinderi de cercetare • asimilarea unor competențe transversale

8. Conținuturi

8.1 Curs		Metode de predare	Observații
C 1	Introducere Conținuturi - definirea eclezioologiei; arie de interes - ekklesia; o realitate social-istorică; de ce este necesară o instituție în domeniul religios? - o posibilă reflecție critică asupra Bisericii? aportul științelor umaniste; criteriile proprii teologiei - credem... în Biserică Bibliografie Hoffmann 1986 (Église), p. 57-82; 125-129 Mărtincă 2002, p. 262-264 Nicolas 1985, p. 581 Zoffoli 1994, p. 163-164; 182-183	- predare participativă - discuții, reflecții, dezbateri	
C 2	Originea Bisericii Conținuturi - premise: omenirea pradă păcatului și nevoia unui Mântuitor; structura Bisericii - înrădăcinarea Bisericii în lucrarea lui Isus; Ekklesia în Vechiul Testament; curente și partide existente în Israel în timpul activității lui Isus; predicarea și lucrarea lui Isus; evenimentul pascal, nașterea și constituirea Bisericii	- predare participativă - discuții, reflecții	

	<p>- Biserica în istorie: de la comunitatea din Ierusalim la Biserica neamurilor; de la Biserica apostolică la cea post-apostolică; Biserica, mijlocitoare a prezenței lui Cristos</p> <p>Bibliografie Hoffmann 1986 (Église), p. 83-125 Nicolas 1990, p. 251 Zoffoli 1994, p. 609-612</p>		
C 3	<p>Reflecția teologică asupra Bisericii Conținuturi - reflecția teologică asupra Bisericii; o posibilă dezvoltare a eclesiologiei? - eclesiologia Noului Testament și a comunității primare; eclesiologia patristică; legalizarea creștinismului și influența sa asupra eclesiologiei; marea schismă și eclesiologia; eclesiologia medievală; Reforma și eclesiologia catolică; eclesiologia secolului al XIX-lea; Enciclica Mystici Corporis - eclesiologia conciliului Vatican II; Biserica – poporul lui Dumnezeu; Biserica – trup al lui Cristos; Biserica – sacrament al lui Cristos; „extra Ecclesiam nulla salus?”; Biserica este comuniune</p> <p>Bibliografie LG 2; 14-17 Mărtincă 2002, p. 256-278 Zoffoli 1994, p. 635-637</p>	<p>- predare participativă - discuții, schimb de idei</p>	
C 4	<p>De la Biserica universală la Biserica locală Conținuturi - de la eclesiologia „societății perfecte” la cea a comuniunii - Vatican II și teologia Bisericii locale; - organizarea teritorială a bisericilor locale: dieceza și parohia</p> <p>Bibliografie AA 26 AG, § 4; 10; 15; 22 Bailby 1961, p. 9-12. CD 5; 11; 27; 36-38 Legrand 1986, p. 145-178 LG 4; 13; 23; 26 Mărtincă 2002, p. 299-304 PO 5; 7 SC 41-42 Thabor, p. 34; 50. UR 4</p>	<p>- predare interactivă - discuții, reflecții</p>	
C 5-6	<p>Structura ierarhică a Bisericii Conținuturi - Cristos capul – trupul lui Cristos; Spiritul, sufletul Bisericii; o instituție religioasă supranaturală - Biserica are o ierarhie sau este o ierarhie?; ceea ce în mod comun denumim ierarhie este o putere în Biserică?; la ce bun o ierarhie? - misiunea episcopilor, preoților, diaconilor; întreita misiune a ierarhiei: a învăța, călăuzi, sfinți - celibatul sacerdotal, sacerdoțiul femeilor, problema vocației</p> <p>Bibliografie Ammicht-Quinn 2006, p. 22-23 Ioan Paul al II-lea-EE, 35; 42-43 Ioan Paul al II-lea 1999, 44-51</p>	<p>- predare participativă - discuții, reflecții</p>	

	<p>Legrand 1986, p. 232-268; 315-316 Mărtincă 2002, p. 304-318 Pié-Ninot 2008, p. 326-333; 339-343; PO 16 Radcliffe 2000, p. 103 Ratzinger-Messori 1985, 108-114 Zoffoli 1994, p. 613-621; 639-674</p>		
C 7-8	<p>Locul și rolul laicilor catolici în Biserică și lume Conținuturi - deschiderea Bisericii față de laici – momentul Vatican II; comuniunea bisericească; misiunea – rod al comuniunii; preoția baptismală – o vocație distinctă de cea sacerdotală; o chemare specifică; înflorirea mișcărilor laice, un semn de speranță pentru viața Bisericii - apostolatul laicilor; laicii – lumina lumii...; chemarea la sfințenie trăită în lume; slujiri, carisme și alte forme de participare a laicilor la viața Bisericii; parte a Bisericii evanghelizatoare - ... sarea pământului; angajamentul social; promovarea demnității umane; apărarea vieții și a altor drepturi umane; familia, primul loc al angajamentului social; iubire și solidaritate; angajamentul politic Bibliografie AA Balthasar 1979, p. 7 8; 13 16 Bișoc 2003, 2.1-2.4 CA 26 30; 34; 38 CBC 873; 898 900; 901 911 Giussani 1993, p. 33 40; 46; 49-50 GS 62 Ioan Paul al II lea 1987, 1 6 Ioan Paul al II lea 1988, 1-63 IQC Lazzati 1989, p. 47 56 LG, § 30-47 LTC, § 1 10 NPCL Rouet 2002 Strafford 2000</p>	<p>- predare participativă - discuții, dezbateri</p>	
C 9	<p>Biserica una. Comuniunea între Biserici Conținuturi - comuniunea între biserici/ primatul roman; comuniunea între Biserici în antichitatea creștină; primatul, Roma și patriarhatele - primatul petrin; o relație privilegiată: Isus-Petru; o întâietate recunoscută timpuriu; Mt 16,13-19; In 21,15-19; primatul petrin în primele veacuri; succesiunea primatului lui Petru, pecete a unității; primatul papilor și tradiția; Vatican I și primatul papal; primat și colegialitate episcopală la Vatican II - câteva expresii instituționale ale comuniunii: conciliile ecumenice, patriarhatele, conferințele episcopale, reuniunile conferințelor episcopale, conciliile particulare, sinoadele de pe lângă papă, primatul papal Bibliografie Legrand 1986, p. 275-304; 311-329 LG 12; 22; 25</p>	<p>- predare interactivă - discuții, reflecții</p>	

	Zoffoli 1994, p. 173-186		
C 10	<p>Biserica împărțită, dialogul ecumenic, idealul unității</p> <p>Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> - de la schisme la dialog ecumenic; schismele Bisericii antice; marea schismă; schismele occidentale; mișcarea ecumenică - principalele controverse și dialogul ecumenic; puncte comune... și mai puțin comune; tipurile Bisericilor angajate în dialogul ecumenic; Biserica catolică/ Biserica ortodoxă; Biserica catolică/ Biserica protestantă - caracterul eclezial al Bisericilor non-catolice din perspectiva dialogului ecumenic; idealul unității <p>Bibliografie</p> <p>GS 91-92 EE 30-32;54 NMI 12; 48 Hoffmann 1986 (Recomposition), p. 349-371 UR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - predare participativă - discuții, reflecții, dezbateri 	
C 11	<p>Atributele Bisericii. „Una, sfântă, catolică și apostolică...”</p> <p>Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biserica este apostolică, una, sfântă, catolică - câteva paradoxuri?: o comunitate văzută și... nevăzută; o comunitate ierarhică și... carismatică; una și... împărțită, unitară și plurală; sfântă și... sfințitoare, alcătuită din sfinți și... păcătoși; activă și... contemplativă; conservatoare și... progresistă - ce nu este Biserica <p>Bibliografie</p> <p>Mărtincă 2002, p. 278-299 AG GS Zoffoli 1994, p. 196-209; 622-635</p>	<ul style="list-style-type: none"> - predare participativă - discuții, reflecții, dezbateri 	
C 12	<p>Biserica și statul</p> <p>Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> - raportul stat-biserică de-a lungul vremii, între principii și realități - probleme controversate: bunurile Bisericii; suveranitatea temporală a papei; puterea coercitivă a Bisericii - situația din România <p>Bibliografie</p> <p>Andreescu 2004, 111-114 Băzu 2005, 296-297 Bejan 2004, 79-108 Constituția, art. 29, art. 4.6-7.29-30.32.42.44. Frunză 2005, 284-285 Gavriluță 2004, 50-56 Hoffmann 1986 (Église), p. 64-65 Hoffmann 1986 (Recomposition), p. 375-380 Legea 1/ 2000 Legea 142/ 1999 Legea 18/ 1991 Legea 501/ 2002 Legea 84/ 1995 Légrand 1986, p. 317 Năstase 2005, 3.1-3.2. 3.5. Păcurar 2004, 219 Zoffoli 1994, p. 648-654</p>	<ul style="list-style-type: none"> - predare interactivă - discuții, reflecții 	

C 13	Biserica, Împărăția lui Dumnezeu? Conținuturi - Împărăția lui Dumnezeu, miezul predicării Domnului - Împărăția lui Cristos - Biserica – Împărăția lui Dumnezeu Bibliografie Zoffoli 1994, p. 165-171	- predare participativă - discuții, schimb de idei	
C 14	Concluzii		

Bibliografie

- Notițe curs uz intern și/ sau bibliografia detaliată mai jos, în principal cea precizată la fiecare temă.
- AA: Vatican II. Decret despre apostolatul laicilor Apostolicam actuositatem, [http:// www.catholica.ro](http://www.catholica.ro)
- AG: Vatican II. Decret privind activitatea misionară a Bisericii Ad gentes, [http:// www.catholica.ro](http://www.catholica.ro)
- Ammicht-Quinn 2006: Regina Ammicht-Quinn, Non c'è niente da ridere: la Chiesa può cambiare se stessa, Concilium 1 (2006), p. 22-27
- Andreescu 2004: Gabriel Andreescu, Necesitatea și detaliile unei legi privind regimul cultelor și libertatea de conștiință, în Pași spre integrare. Religie și drepturile omului în România, Limes, Cluj-Napoca 2004, p. 111-120
- Bailby 1961: Pierre Bailby, Le curé et sa paroisse, Paris, Librairie Arthème Fayard 1961
- Balthasar 1979: Hans Urs von Balthasar, Faut il des laïcs dans l'Église?, Communio no IV, 2/martie aprilie 1979, p. 7 17
- Bâzu 2005: Marius Bâzu, Ideea creștină în politica europeană și în cea românească, în Un suflet pentru Europa. Dimensiunea religioasă a unui proiect politic, Anastasia, București 2005, 296-310
- Bejan 2004: Sorin Bejan, Misiunea Bisericii între obiceiuri și sfânta tradiție, Paideia, București 2004
- Bișoc 2003: Bișoc, Alois, Creștinii laici. Identitate și misiune, [http:// www.profamilia.ro / omul.asp?idmis=5](http://www.profamilia.ro/omul.asp?idmis=5)
- CA: La catechesi degli adulti nella comunità cristiana. Alcune linee e orientamenti, [http:// www.vatican.va / roman_curia / congregations / cclergy / documents / rc_con_ccclergy_doc_19900414_adults catechesis_it.html](http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccclergy/documents/rc_con_ccclergy_doc_19900414_adults_catechesis_it.html)
- CBC: Catehismul Bisericii Catolice, București, Arhiepiscopia Romano Catolică 1993
- CD: Decret privind misiunea pastorală a Episcopilor în Biserică Christus Dominus, <http://catholica.ro/>
- Cerghizan: Radu Cerghizan, Religiile din România, [http:// www.geocities.com/ Athens/ Delphi/ 5647/ rel43.htm](http://www.geocities.com/Athens/Delphi/5647/re143.htm)
- Constituția: Constituția României 2003, [http:// www.constitutia.ro](http://www.constitutia.ro)
- DV: Vatican II. Dei Verbum, [http:// www.catholica.ro](http://www.catholica.ro)
- Fitzgerald: Fitzgerald, Michael L., L'impegno dei laici nel dialogo interreligioso, [http:// www.interneta.it / dialogoint_laici.htm100](http://www.interneta.it/dialogoint_laici.htm100)
- Frunză 2005: Forin Frunză, Biserica ortodoxă română și laicizarea, în Un suflet pentru Europa. Dimensiunea religioasă a unui proiect politic, Anastasia, București 2005, p. 274-295
- Ghika, Biserica: Vladimir Ghika, Biserica, din volumul Fragmente postume. Texte inedite din arhiva Institutului "Vladimir Ghika", http://www.vladimirghika.ro/scrieri_Ghika/fragmente_postume/fragmente_postume_13.php
- Ghika, Cristos și Biserica: Vladimir Ghika, Cristos și Biserica. Sunt darurile lui Dumnezeu pentru a răspunde nevoilor noastre pe pământ, din volumul Ultimele mărturii, http://www.vladimirghika.ro/scrieri_Ghika/ultimele_marturii/16-cristos_si_biserica.php
- Gavriluță 2004: Nicu Gavriluță, Toleranță și pluralism religios în România, în Pași spre integrare. Religie și drepturile omului în România, Limes, Cluj-Napoca 2004, p. 50-56
- Giussani 1993: Giussani, Luigi, Un'avvenimento di vita, cioè una storia, Roma, Il Sabato 1993
- GS: Vatican II. Constituția pastorală privind Biserica în lumea contemporană Gaudium et spes, [http:// www.catholica.ro](http://www.catholica.ro)
- Hoffmann 1986 (Église): J. Hoffmann, L'Église et son origine, în Initiation à la pratique de la théologie. Vol. III. Dogmatique II, Paris, Les Éditions du Cerf 1986, p. 55-141
- Hoffmann 1986 (Recomposition): J. Hoffmann, La Recomposition de l'unité, în Initiation à la pratique de la théologie. Vol. III. Dogmatique II, Paris, Les Éditions du Cerf 1986, p. 347-384
- Ioan Paul al II lea 1987: Ioan Paul al II lea, Messaggio. Giornata missionaria mondiale, 1987, [http:// www.giovannipaolosecondo.rai.it / pastorale/missionarie / index.php?a=1987](http://www.giovannipaolosecondo.rai.it/pastorale/missionarie/index.php?a=1987)

- Ioan Paul al II lea 1988: Esortazione apostolica post sinodale Christifideles laici
- su la vocazione e missione dei laici nella Chiesa e nel mondo, http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_exhortations/documents/hf_jp_ii_exh_30121988_christifideles_laici_it.html
- Ioan Paul al II lea 1999: Ioan Paul al II lea, Planul lui Dumnezeu. Decalog pentru mileniul III, Editura enciclopedică, București 1999
- Ioan Paul al II lea 2000 CMAL: Ioan Paul al II lea, Congresso mondiale dell'apostolato dei laici, Angelus (26.11.2000), http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/angelus/documents/hf_jp_ii_ang_20001126_jubillaity_it.html
- Ioan Paul al II lea 2000 MCL: Ioan Paul al II lea, Messaggio ai partecipanti al Congresso del laicato cattolico, http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/speeches/documents/hf_jp_ii_spe_20001125_jubilee_laity_it.html
- Ioan Paul al II lea 2000 OCE: Ioan Paul al II lea, Celebrazione eucaristica in occasione del Congresso mondiale del laicato cattolico, Omelia (26.11.2000), http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/documents/hf_jp_ii_hom_20001126_jubillaity_it.html
- Ioan Paul al II lea 2002: Ioan Paul al II lea, Discurs adresat participanților la a XI a Adunare Generală a Acțiunii Catolice Italiene, <http://www.catholica.ro/documente/index3.asp?id=118>
- Ioan Paul al II lea-EE: Ioan Paul al II lea, Ecclesia in Europa. Exortatie apostolică postsinodală despre Isus Cristos, viu în Biserica sa, izvor de speranță pentru Europa”, <http://www.catholica.ro/documente/index3.asp?id=326>
- IQC: Istruzione su alcune questioni circa la collaborazione dei fedeli laici al ministero dei sacerdoti, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccclergy/documents/rc_con_interdic_doc_15081997_it.html
- Lazzati 1989: Lazzati, Giuseppe, Laicità e impegno cristiano nelle realtà temporali, Roma, AVE 1989
- Legea 1/ 2000: Legea nr. 1 din 11 ianuarie 2000, pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/ 1991 și ale Legii nr. 169/ 1997, Monitorul oficial 8 (12.01.2000), soft Legis 4.0, 1994-2002, Piatra Neamț, CTCE
- Legea 142/ 1999: Legea nr. 142 din 27 iulie 1999 privind sprijinul Statului pentru salarizarea clerului, Monitorul oficial 361(29.11.1999), soft Legis 4.0, 1994-2002, Piatra Neamț, CTCE
- Legea 18/ 1991: Legea nr. 18 din 19 februarie 1991 a fondului funciar, Monitorul oficial 37 (20.02.1991), soft Legis 4.0, 1994-2002, Piatra Neamț, CTCE
- Legea 501/ 2002: Legea nr. 501 din 11 iulie 2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/ 2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, Monitorul oficial 561(31.07.2002), soft Legis 4.0, 1994-2002, Piatra Neamț, CTCE
- Legea 84/ 1995: Legea nr. 84 din 24 iulie 1995. Legea învățământului, Monitorul oficial 167(31.07.1995), soft Legis 4.0, 1994-2002, Piatra Neamț, CTCE
- Legrand 1986: Hervé Legrand, La réalisation de l'Église en un lieu, în Initiation à la pratique de la théologie. Vol. III. Dogmatique II, Paris, Les Éditions du Cerf 1986, p. 143-345
- LG: Vatican II, Constituția dogmatică despre Biserică Lumen gentium, http://catholica.ro/documente/index2.asp?categorie=Conciliul_Vatican_II&subcategorie=0&order=datap
- LTC: Il laico testimone cattolico della fede nella scuola, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccatheduc/documents/rc_con_ccatheduc_doc_19821015_lay_catholics_it.html
- Martins 1997: Martins, José Saraiva, I laici nella Chiesa del XXI secolo, <http://www.ciofs.org/per/1997/lc97it25.htm#a0>
- Martins: Martins, José Saraiva, Il significato dei santi oggi in un mondo che cambia, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/csaints/documents/rc_con_csaints_doc_20030315_martins_saints_it.html
- Mărtincă 2002: Isidor Mărtincă, Scheme de teologie fundamentală, București, 2002, Gramar
- NDQ: Nota dottrinale circa alcune questioni riguardanti l'impegno e il comportamento dei cattolici nella vita politica, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20021124_politica_it.html
- Nicolas 1985: Jean-Hervé Nicolas, Synthèse dogmatique. De la Trinité à la Trinité, Fribourg/ Paris: Éditions Universitaires/ Éditions Beauchesne 1985
- Nicolas 1990: Marie-Joseph Nicolas, Court traité de théologie, Paris, Desclée 1990

- NPCL: Pontificio consiglio per i laici, Notiziario, http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/laity/documents/rc_pc_laity_doc_20040317_notiziario_pc_laici_it.html
- OE: Vatican II, Decret asupra Bisericii orientale, Orientalium Ecclesiarum, <http://www.catholica.ro>
- Paul al VI lea 1963: Paul al VI lea, Discorso agli auditors laici del concilio (29 noiembrie 1963), http://www.vatican.va/holy_father/paul_vi/speeches/1963/documents/hf_pvi_spe_19631129_auditors_laici_it.html
- Paul al VI lea 1976: Paul al VI lea, Lettera apostolica in forma di motu proprio Apostolatus peragendi (10 decembrie 1976), http://www.vatican.va/holy_father/paul_vi/motu_proprio/documents/hf_pvi_motu_proprio_19761210_apostolatus_peragendi_it.html
- Păcurar 2004: Andi Păcurar, Islamul în România, în Pași spre integrare. Religie și drepturile omului în România, Limes, Cluj-Napoca 2004, p. 215-220
- Pié-Ninot 2008: Salvador Pié-Ninot, Ecclesiologia. La sacramentalità della comunità cristiana, Queriniana, Brescia: 2008
- PO: Vatican II. Decret privind slujirea și viața preoțească Presbyterorum ordinis, <http://catholica.ro/>
- Radcliffe 2000: T. Radcliffe, Je vous appelle amis. Entretiens avec Guillaume Goubert, Cerf, Paris 2000
- Ratzinger-Messori 1985: Joseph Ratzinger, Vittorio Messori, Entretien sur la foi, Librairie Arthème Fayard, Paris 1985
- Rouet 2002: Albert Rouet, Le laïc dans l'Église, http://ssscroix.free.fr/colloque2002/rouet_intro.htm
- Rylko 2000: Stanislaw Rylko, Intervento, Giubileo dell'apostolato dei laici, Conferenza stampa di presentazione del Congresso del laicato cattolico sul tema: „Testimoni di cristo nel nuovo millennio” (Roma, 25 30.11.2000), http://www.vatican.va/jubilee_2000/jubilevents/jub_jubillaity_20001120_press_conference_it.html
- SC: Vatican II. Constituția despre liturgie, Sacrosanctum concilium, <http://catholica.ro/>
- Schinella: Ignazio Schinella, I laici nella Chiesa. I laici sono chiamati a testimoniare nel mondo con impegno e fecondità non inferiori ai presbiteri, http://www.nova3.com/parrocchie/_riflessioni/laici.htm
- Soskice 2006: Janet Martin Soskice, Imago Dei e differenza sessuale, Concilium 1 (2006), p. 51-59
- Strafford 2000: James Francis Strafford, Intervento, Giubileo dell'apostolato dei laici, Conferenza stampa di presentazione del Congresso del laicato cattolico sul tema: „Testimoni di cristo nel nuovo millennio” (Roma, 25 30.11.2000), http://www.vatican.va/jubilee_2000/jubilevents/jub_jubillaity_20001120_press_conference_it.html
- Thabor: Thabor, L'Encyclopédie des catéchistes, Paris, Edition Desclee 1993
- UR: Vatican II, Decret despre ecumenism Unitatis redintegratio, http://catholica.ro/documente/index2.asp?categorie=Conciliul_Vatican_II&subcategorie=0&order=datap
- Vaticano: La Città del Vaticano oggi, http://www.vaticanstate.va/IT/Stato_e_Governo/Storia/La_Citta_del_Vaticano_oggi.htm
- Zoffoli 1994: Enrico Zoffoli, Cristianesimo. Corso di teologia cattolica, Udine, Edizioni Segno, 1994

8.2 Seminar		Metode de predare	Observații
S 1	Introducere <ul style="list-style-type: none"> - trecerea în revistă a tematicii și bibliografiei - investigarea cunoștințelor preliminare ale studenților - prezentarea temelor; prezentarea bibliografiei; prezentarea sarcinilor pe parcursul semestrului și a condițiilor de examinare temă: Cum se articulează concret în viața noastră de creștini aspectul instituțional și dimensiunea de taină a Bisericii? Care primează?	- discuții introductive	
S 2	Originea Bisericii <ul style="list-style-type: none"> - discuții la oră: 1. starea de păcat a lumii/ necesitatea lucrării Bisericii 2. paralele între tendințele spirituale din sânul iudaismului în vremea lui Isus și cele din Biserica de azi 	- vizionare film - reflecție - schimb de idei	

	<ul style="list-style-type: none"> - vizionarea (în particular sau parțial la oră) filmului Sfântul Petru partea I - temă: realizarea unui eseu despre începuturile Bisericii pornind de la conținutul filmului și cursului 		
S 3	Reflecția teologică asupra Bisericii <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea (în particular sau parțial la oră) filmului Sfântul Petru partea a II-a - comentarea filmului pornind de la conținutul cursului; alegerea unei scene și comentarea ei din perspectiva situației actuale a Bisericii sau din cea a propriei credințe - temă: reflecție asupra rolului structurilor parohiale și diecezane în evanghelizare 	<ul style="list-style-type: none"> - vizionare film - reflecție - schimb de idei 	
S 4	De la Biserica universală la Biserica locală <ul style="list-style-type: none"> - dezbatere pe tema rolului structurilor parohiale și diecezane în evanghelizare; prezentarea creativă a elementelor studiate; idei, proiecte - temă: lectură LG 1-29 + CD + PO 	<ul style="list-style-type: none"> - reflecție și schimb de idei - documentare individuală 	
S 5-6	Structura ierarhică a Bisericii <ul style="list-style-type: none"> - discuții pe marginea textelor LG 1-29 + CD + PO, mai ales pe tema sensului întregii misiuni a ierarhiei - vizionarea (în particular sau parțial la oră) filmului Don Bosco; comentarea filmului pornind de la conținutul cursurilor - temă: lecturarea textului LG 30-41/ AA 	<ul style="list-style-type: none"> - vizionare film - reflecții, schimb de idei - documentare 	
S 7-8	Locul și rolul laicilor catolici în Biserică și lume <ul style="list-style-type: none"> - discuții pe marginea textului LG 30-41 + AA - vizionarea (în particular sau parțial la oră) filmului Giuseppe Moscati; discuții pe marginea lui - temă: pregătirea unei dezbateri pe tema egalității în demnitate a membrilor poporului lui Dumnezeu și a complementarității întru slujire; desfășurarea dezbaterii 	<ul style="list-style-type: none"> - reflecție, discuții - pregătirea unei dezbateri + dezbateră propriu-zisă 	
S 9	Biserica una. Comuniunea între Biserici <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea filmului Karol, un om care a ajuns papă - discuții pe marginea filmului - temă: - lectura documentelor UR și OE 	<ul style="list-style-type: none"> - vizionare film - reflecții, schimb de idei 	
S 10	Biserica împărțită, dialogul ecumenic, idealul unității <ul style="list-style-type: none"> - discutarea documentelor UR și OE - proiect: un posibil model de realizare a unității Bisericii? 	<ul style="list-style-type: none"> - discuții, schimb de idei - reflecție 	
S 11	Proprietățile Bisericii. „Una, sfântă, catolică și apostolică...” <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea (în particular sau parțial la oră) filmului Karol, un papă care a rămas om - discuții pe marginea filmului - temă: organizarea unei dezbateri pe tema raportului ideal între Stat și Biserică; situația din România 	<ul style="list-style-type: none"> - vizionare film - schimb de idei - documentare pe echipe, organizarea dezbaterii 	
S 12	Biserica și statul <ul style="list-style-type: none"> - dezbateră pe tema raportului ideal între Stat și Biserică; situația din România - temă: lectură LG 48-69 	<ul style="list-style-type: none"> - dezbateră 	
S 13	Biserica, Împărăția lui Dumnezeu? <ul style="list-style-type: none"> - discuții pe marginea textului LG 48-69 - reflecție pe tema propriei responsabilități în edificarea Bisericii; împărtășirea roadelor reflecției 	<ul style="list-style-type: none"> - discuții, dezbateri - reflecții 	
S 14	Concluzii <ul style="list-style-type: none"> - discuții concluzive pe marginea conținuturilor abordate de-a lungul semestrului 	<ul style="list-style-type: none"> - împărtășiri - dezbateri 	
Bibliografie			

AA
CD
LG
PO
OE
UR
Texte din suportul de curs sau, după caz, resurse liber alese (inclusiv din cele precizate la bibliografia de curs)
Alte resurse: filmele artistice precizate mai sus

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- conținuturile disciplinei și metodele de predare-învățare oferă studentului suficiente competențe profesionale și transversale pentru activitatea sa profesională viitoare
- pentru cei care vor activa în domeniul pastoral-catehetic sau social-caritabil oferă conținuturi de specialitate direct utilizabile în activitatea profesională și orizonturi de aprofundare pentru o formare continuă
- pentru cei care vor activa în alte domenii, oferă un bagaj de conținuturi (la nivel de cunoștințe și valori) complintoare și suficiente competențe posibil de utilizat în orice activitate profesională.

10. Evaluare

10. Evaluare			
Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluarea cunoștințelor se va realiza prin examen oral. Se va urmări activitatea la ore, fără ca aceasta să fie o condiție de discriminare în privința aprecierii finale a prestației studenților; prezența activă a studenților va contribui la mărirea notei obținute la examinare și/ sau la reducerea sarcinilor pentru examen.	Examen oral Evaluarea pe parcurs a participării studenților la curs și seminar.	Participarea activă a studenților va contribui la mărirea notei obținute la examen cu până la trei puncte și/ sau la reducerea sarcinilor pentru examen.
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> asimilarea operantă a principalelor teme și conținuturi participarea activă la construirea cursului și seminarului dovedirea capacității de documentare individuală și în echipă dovedirea capacității de sinteză, reflecție, comunicare			

Data completării
19.03.2024

Semnătura titularului de curs
lect. dr. Simona Ștefana Zetea

Semnătura titularului de seminar
lect. dr. Simona Ștefana Zetea

Data avizării în departament
22.05.2024

Semnătura directorului de departament
lect. dr. Grigore Marius Furtună